

Kádár Béla (1887-1956)

Aktok gyöngysorral, 1930-as évek közepe

Tempera, papír 89 x 64,5 cm

Jelezve középen lent: Kádár Béla

Irodalom:

- Kádár Béla gyűjteményes kiállítása. Művészház, Budapest, 1918. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Rózsa Miklós.
- Hevesy Iván: Kádár Béla. Budapest, 1922.
- Bela Kadar. Galleria dell'Incisione, Miláno, 1970. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Mario de Micheli.
- Béla Kádár. Galerie Jean Chauvelin, Párizs, 1970. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Pán Imre.
- Kádár Béla emlékkiállítása. Magyar Nemzeti Galéria, 1971. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Bedő Rudolf.
- Béla Kádár, retrospective exhibition. Kövesdy Gallery, New York, 1985. Katalógus, Paul Kövesdy, Mezei Árpád, Pán Imre és Carter Ratcliff szövegeivel.
- Sümegi György: Kádár Béla önéletrajz-vallomása. Művészet, 1987. 11-12. 56-61.
- Szij Béla: Kádár Béla emlékének idézése. Új Művészet, 1991. I. 40-44.
- Béla Kádár oeuvres de 1910 á 1940. Galerie Nabert, Genève, 1992.
- Bela Kadar. Roland, Browse and Delbanco Gallery, London, é. n.
- Kádár Béla (1877-1956). Műgyűjtők Galériája - Thebes Gallery, Budapest-Toronto, 1992. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Szij Béla.

Kádár Béla nagyméretű temperafestménye az életmű egyik legkarakterisztikusabb periódusában, az 1930-as évek közepén készült. A festő 1929-es Tamás Galéria-beli gyűjteményes kiállítását és Berlinből való végleges visszatérését (1932) követően kezdett dolgozni életművének középső szakaszát kitevő művein, melyeket - szemben 20-as évekbeli groteszk-felé hajló kuboexpresszionista képeivel - a harmóniateremtésre való törekvés jellemezi. Nem véletlen, hogy éppen az 1930-as évekbeli "harmóniateremtő" művek kapcsán írtak a kortárs műkritikusok Kádárnak a zenei kifejezés iránti vonzalmáról, szín- és formakezelésének zeneiségéről.

Képünk az expresszionizmus, az újklasszicizmus és az új-tárgyiasság festészetének formanyelvét szintetizáló Kádár-művek minden sajátosságát reprezentálja: gyöngyházszürke alaptónusa, erős színekkel jelzett formakapcsolatai, fehér színű, rajzos kontúrjai és kerek idomú aktjai Kádár e korszakbeli festészetének legfontosabb elemei. Ahogy a dekoratív figurális kompozíción megjelenő kettős női akt és a csendélet együttese is Kádár szintetikus dekoratív periódusának gyakran visszatérő kedves motívumai.

Az *Aktok gyöngysorral* című kép ritmusok, színek és formák egymást erősítő vagy épp ellenpontosító kettősségére, összjátékára épül. A drapériára helyezett virág- és gyümölcs-

csendélet élénk színekből komponált kettőse a két nőalak fejének színeivel harmonizál, a sárga váza és a gyümölcsök kerekded plaszticitása pedig az aktok testének formáira rímel. A figurák testét auraként körülvevő - az alap szürkéjébe oldódó sötét-világos átmenetektől álló - foltokra és kifinomult, kecses mozdulataira az erőteljesen színezett fejek, a maszk-szerűen festett arcok harsány karaktere felel.

A két nő együttesének intimitását csak fokozza időből-térből való kiszakítottáguk, az ábrázolás nem jelenetszerű, semmilyen kerettörténethez nem kötődő jellege. Kettejük kapcsolatát, a képen ábrázolt, fragmentált történet csak a karok finom és tétova mozdulatai jelzik: a vörös hajú nő gyöngysort nyújt merengő társának.

Az *Aktok gyöngysorral* expresszív színjáték, ritmus és idill együttesének lírai megfogalmazása.

B.Á.

93. ▶

Kádár Béla (1877-1956)

Aktok gyöngysorral

Tempera, papír 89x64,5 cm

Jelezve középen lent: Kádár Béla

Kikiáltási ár: 2.500.000 Ft

